

Ο κ. Ν. ΠΑΕΣΣΑΣ εις τὸν «Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον»

Ως δαλτικτής

Ως Ἀγαθάγγελος

Ως καμαριέρα

πρωτοτύπως νοσηροῦ. Καί ἔμωσ τὸ ἔργον ἔκαμε τότε σειράν παραστάσεων κοσμοβριθῶν. Ὁ Μπατάιγ δὲν τίθεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν δραματικῶν συγγραφέων. Δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ Μπερυστάν—διὰ νὰ ἀναφέρωμεν τὸν συναγωνιστὴν του—ἀλλ' εἶνε ἀπλούστερος. Τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ὄτε διηγήθεν ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Ντυσιέλ ἔπαιε τὸ ἔργον αὐτό, ἀλλὰ ἀνευ ἐπιτυχίας. Ἡδῆ, ὁ θίασος τῆς δ. Κοτοπούλη τὸ ἀνεβίβασεν ἐπὶ σκηνῆς, ἀσπλάχνως ψαλιδισθὲν. Ἡ «Πεταλουδίτσα» εἶνε κομψά γραμμεινῆ, ἔχει συγκινητικὰ σκηνὰς, ἀλλ' ὑστερεῖ εἰς πλοκὴν καὶ εἰς δύναμιν. Ἐν ταῖς γενικαῖς γραμμαις ὑπενθυμίζει τὴν «Κυρίαν μετὰ τὰς Καυκλίας». Μία κόρη, πάσχουσα ἐκ ρυματιώσεως καὶ βλέπουσα νὰ ἐγγίξῃ τὸ τέλος, ἀποφασίζει νὰ ριφθῆ εἰς τὴν ἡδονήν, νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία ὀλοῦνεν φεύγει. Ἀγαπᾷ τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ δὲν θέλει ἔνεκα τῆς ἀσθενείας τῆς νὰ τὸν νυμφευθῆ. Ἐκεῖνος νομίζει ὅτι ἀρνεῖται διότι ἔχει ἐράστην καὶ βίβαια μετὰ τῶν διαδραματιζόντων. Ἐπὶ τέλος τοῦ ἀποκαλύπτει τὸν λόγον τῆς ἀρνήσεώς τῆς, τὴν ἀσθενείαν τῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ δοκιμάσῃ τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς. Ὁ Φίλιππος, ὅστις τὴν ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸς πολὺ, προτείνει νὰ τὸν ἔχη τοῦλάχιστον ἐρωμένον. Καὶ ζοῦν μαζῆ, ὅταν ἐκεῖνος τὴν ἐγκαταλείπει. Καὶ ἡ καταδικασμένη ἐκείνη ὑπαρξίς, δέχεται καὶ τὸ τελευταῖον πλήγμα τῆς Μοίρας. Τὸν καλεῖ εἰς δεῖπνον. Περιτοιχίζομένη ἀπὸ τοὺς φίλους τῆς περιμένει τὸν Φίλιππον διὰ τελευταίαν φορὰν. Ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ νὰ ἐλθῆ, τῆς στέλλει ἕνα γράμμα ἀρνητικόν—ἐκείνη μετὰ μίαν ἔνεσιν δηλητηρίου ἀποθνήσκει, ἀρίνουσα ἐπιστολήν, ἐξηγοῦσαν τὸν θάνατόν τῆς, ἥτις ἀναγινώσκεται ὑπὸ ἑνὸς ἐκ τῶν φίλων τῆς προκαλοῦσα δάκρυα συγκινήσεως—ἔχει βέβαια τὰ πρῶτα, διότι καὶ ἡ σκηνὴ μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς μητρὸς τῆς εἰς τὸ τέλος τῆς γ', πράξεως εἶνε ἀληθινὰ συγκινητικὴ.

Ἡ δ. Κοτοπούλη ἔπαιε πολὺ καλὰ, μετὰ πάθος καὶ μετὰ ἀσθημα. ὡς καὶ ὁ κ. Ροζάν, ὡς Φίλιππος, μολοῦντι ἐνιαχοῦ ἦτο στομφοῦδης.

Ὁ κ. Μυράτ ἀξίως μύστης τῆς «Νέας σκηνῆς» μετὰ τὰς φιλοδόξους τάσεις του ὑπὲρ ἀνυψώσεως καὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ θεάτρου εἰς ἕν ἀνώτερον ἐπίπεδον, μετὰ τὸν «Συρανὸς», εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ἔδειξε ὅτι γνωρίζῃ μετὰ τὴν ἀκαταπόνητον φιλεργίαν του νὰ ἀρροισθῆ εἰς τὸν ῥόλον του, νὰ τὸν μελετᾷ, νὰ τὸν ἐμφυγῶνῃ, συνεχίζει τὰς εὐγενεῖς προσπάθειάς του, ἐκλέξας διὰ τὴν τιμητικὴν του τὸν «Ρουϊ-Μπλάς», τοῦ Οὐγκώ. Ἡ ἐκλογή ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχῆς ἡδύνατο νὰ ἐκλέξῃ ἄλλο δρᾶμα νεώτερον, ἐκ τῶσιν ἀγνωστων παρ' ἡμῖν δυνατῶν ἄλλως τε ἔργων. Ὁ «Ρουϊ-Μπλάς» μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ μελοποίησιν τοῦ Μαρκέττη διήνησε τὸν δρόμον του καὶ ἀπὸ ἐτῶν δὲν παύεται πλέον. Πολὺ περισσότερο, ὡς πρόξα. Ἀλλῶς τε μία παλαιὰ Ἰσπανικὴ αὐτῆ μετὰ τοὺς μεγιστάνας τῆς ἀπαιτεῖ σκηνικὸν διακο-

σιμον τόσῳ μεγαλοπρεπῆ, ὥστε νὰ περιπίπτῃ εἰς θλιθεράν πενιχρότητα πᾶσα ἐκ τῶν ἐνόνητων προσπάθεια πρὸς εὐπρόσωπον κᾶν παράστασιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ μετάφρασις—μέχρι καὶ αὐτῆς ἀκόμη ἔφθασεν ὁ ζῆλος τοῦ καλοῦ ἰδιοποιοῦ—ἡ ἔχουσα ἀτύπως τὸ μειονέκτημα νὰ εἶνε μαλλιάρη, ὑπελήφθη τῶν θαυμασιῶν στίχων τοῦ ποιητοῦ οἱ ὅποιοι στίλβουν ἀπὸ φραστικῶν θέλγητρον. Ἀτύπως ἠγνῶει ὁ κ. Μυράτ ὅτι ὑπῆρχε φιλολογικὴ μετάφρασις τοῦ κ. Εὐγ. Ζαλοκώστα, καὶ ἄλλη ἀκόμη, παλαιότερα. Ὡς πρὸς τὴν ὑπόκρισιν, ὁ κ. Μυράτ ὡς «Ρουϊμπλάς» δὲν ἀπεμακρύνθη τοῦ «Συρανὸς» ὡς πρὸς τὴν ἀπαγγελίαν τοῦλάχιστον. Ἐὰν ὑπελήφθη δὲ κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ῥόλου του εἰς τὴν γ' πράξιν, εἰς τὴν τελευταίαν ἔπαιε σχεδὸν τέλει.

Θέατρον «Πανελληνίον»

Ἐρέτος, συμφώνως πρὸς τὴν κρατοῦσαν ἀτμόσφαιραν, ἐκυριόρχησαν τὰ πολεμικὰ δρᾶματα. Μέχρι τοῦδε παρεστάθησαν, ἐκτὸς τῶν ἐπιθεωρήσεων, αἰτίνας ὅλαι ἦσαν πολεμικαὶ καὶ τὰ ἐξῆς στρατιωτικὰ ἔργα, νέα καὶ παλαιὰ: Στρατιωτικὴ θλιπεία—Στὰ καινούργια σύνορα—Χασούρια—Οἱ Ἐλευθερωταὶ—ἡ Ψυχὴ τοῦ Στρατιώτου—ἡ Φωτιά—τὰ Διπλὰ στέφανα—Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821,—ὁ Ἀετιδεὺς—Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος—ἡ Δασκάλα τοῦ Χωριοῦ—ἡ Σημαία.

Τὸ τελευταῖον δὲν εἶνε νέον ἔργον, ἐπαίχθη ἔμωσ διὰ πρώτην φορὰν εἰς Ἀθήνας. Εἶναι ἕνας ὕμνος τοῦ Γαλλικοῦ πατριωτισμοῦ. Ἐγρᾶθη ἀπὸ τὸν Μωρώ. Ἔχει τέσσαρας πράξεις εἰς ἑξὲς εἰκόνας, ὑπόκειται δὲ ἡ σκηνὴ εἰς τὴν Ἐκδοσίαν κατὰ τὸ 1799—1800 καὶ ἀποτελεῖ ἐπεισόδιον τοῦ πολέμου τῆς Γαλλίας κατὰ τῆς Αὐστρίας.

Τὴν ὠραίαν βιβαντιέραν Διονυσίαν ἀγαποῦν δύο λοχαῖ, ὁ Ἀσπαροῦ καὶ ὁ Πέτρος. Ἐνας ἀξιωματικὸς εὐρίσκει τὸν τρόπον ὥστε οἱ ἀντιζῆλοι νὰ μὴ ἀντιμετωπισθοῦν, προκηρῶσσαν ὅτι θὰ τὴν ἐνυμφεύετο ὅστις ἐκ τῶν δύο θὰ προήγεται ταχύτερον εἰς ἀξιωματικόν. Τῆς τιμῆς αὐτῆς τυγχάνει, πολεμήσας γενναίως, ὁ Ἀσπαροῦ, γίνεται δὲ καὶ ὁ σημαιοφόρος τοῦ Σιδηροῦ συντάγματος. Ἀλλ' ἡ Διονυσία μνηστεύεται τὸν Πέτρον. Ἐπακολουθεῖ βίαιοτάτη σκηνὴ μετὰ τῶν δύο ἀντεραστῶν, ραπίζει ὁ Ἀσπαροῦ τὸν Πέτρον καὶ μονομαχοῦν. Ὁ Πέτρος πηγῶνεται. Ὁ στρατηγὸς μανθάνων ὅτι ὁ Ἀσπαροῦ ἐρράπισε τὸν Πέτρον, τὸν στερεῖ τῆς τιμῆς νὰ εἶνε σημαιοφόρος καὶ ἡ σημαία δίδεται εἰς τὸν Πέτρον, ὡς ἀρχαιότερον ὑπαξιωματικόν. Τοῦτο συντείνει νὰ ἐνταθῆ ἐτι μάλλον τὸ μῖσος μετὰ τῶν δύο ἀντεραστῶν. Ὁ Ἀσπαροῦ ἀποχωρίζεται μετὰ σπαραγμὸν ἀπὸ τὴν σημαίαν. Ἐπακολουθεῖ μάχη καθ' ἣν νικοῦν οἱ Αὐστριακοὶ ὁ Πέτρος τραυματίζεται, ἀλλὰ κατορθώνει νὰ κρύψῃ τὴν σημαίαν. Ὁ Ἀσπαροῦ, πολιτὴς πλέον, παρακολουθεῖ τὸ στράτευμα ὡς κατάσκοπος. Ὁ Αὐστριακὸς στρατηγὸς ζητεῖ ἀπὸ τὸν Πέτρον τὴν σημαίαν ἐπὶ ἀπειλῇ